

СТАНОВИЩЕ

от професор доктор Владко Мичов Иванов
ръководител катедра „Сигурност и граничен контрол“, факултет „Полиция“,
Академия на МВР

относно дисертационен труд на Илия Иванов Ганев под заглавие "СТРАТЕГИИ И МЕТОДИ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ЕТНОПОЛИТИЧЕСКИ КОНФЛИКТИ" представен за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР“ в професионално направление 9.1. „Национална сигурност“ по научна специалност 05.02.24. Организация и управление извън сферата на материалното производство (управление на сигурността и отбраната). Научен ръководител: проф. д-р на науките Валери Лазаров генерал-майор (о.р.)

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Разработената тема е част от широко експлоатираната и актуална материя за етнополитическите конфликти. Това, което е актуално и отграничава Илия Ганев от общия фон е иновативното авторско обобщение на материята и направените изводи с проекции за решения в бъдеще. Намирам, че гледната точка е решаваща – стратегиите и методите за регулиране на етнополитически конфликти се визират от стратегическата височина на България в кръга на нейните възможности, съседи, съюзници и рискове.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Представените материали показват, че дисертационният труд е обсъден на катедрен съвет на катедра „Мениджмънт на сигурността и отбраната“, факултет „Национална сигурност и отбрана“, Военна академия „Георги Стойков Раковски“. Процедурата отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото

приложение за получаване на образователна и научна степен “доктор” и Правилника за развитие на академичния състав във Военна Академия „Г.С.Раковски”. Научното повествование е разпределено в три части, които отговарят на цялостния замисъл на изследването оформен според стандартите в уводната част. Общият и обем е 151 страници. Използваните източници са 138.

3. Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд.

Съдържанието на разработката е в сферата на националната сигурност и третира организационните проблеми свързани с регулация на етнорелигиозните конфликти. Като цяло съм съгласен със заявените от дисертанта научни и приложни приноси, които обобщавам съобразно собствените си виждания.

Кандидатът е намерил актуален теоретичен и приложен проблем, който е от значение за националната сигурност. Събрал е голям обем от източници, подредил ги е по обосновани критерии и след аналитично третиране е достигнал до обобщения и решения. Получен е нов, иновативен продукт.

Изведената методологическа линия може да се приеме за значим научен принос – тя е разположена в сложното ситуационно поле между стратегическите измерения и тактическите стъпки на кризисния мениджмънт, представени под формата на методи за отстраняване или деполитизиране на етническа ескалация. Този проблем тепърва предстои да се проявява в епохата на рисковото общество.

Научният дизайн следва известните трудове по темата, но класифицира, реструктурира, адаптира и предефинира подходите за регулиране на етнополитически конфликти, което е научна новост.

Постановката за управление на националната сигурност чрез идентифициране и управление на рисковете за националната сигурност е добре осмислена и логично подредена с изведен приоритет - етнонационалната

сигурност в която лично бих засилил тежестта на религията. Тя задава целите на днешните настъпващи общества.

Въвеждането на педложения модел е трудно постижима национална цел, но със сигурност институциите ще получат разработка, която систематизира огромна по обем материя и дава варианти за преосмисляне на подходите към националната сигурност в пространството на ЕС, които на този етап са предимно бюрократични, стандартизирани и еднозначни на фона на глобалното преструктуриране и дилемите около балканските измерения на настоящото българско Европредседателство. В крайна сметка всичко води до отлагане и реактивен подход на фона на мащабната инвазия на новите актьори в световното пространство, които притискат периферията на Запада като понятие и пространство.

Илия Ганев прави опит да реши основен национален въпрос – как етнополитическите конфликти ще засегнат националната сигурност в условията на обезлюдяване, демографска криза, миграционни вълни, инертни съюзници и институции. Той търси фактори, които да съживят процеса на националната идетичност, въпреки, че избягва категорични оценки и подходи. Те са в рамките на описанията, хладните анализи и еволюцията. Според мен етническият феномен има значима емоционална, неосъзната и трудно управляема същност – властта може да тласка един народ против друг, но архетипът да говори друго.

В този аспект на фона на дисертационния труд се откроява „Модел за проследяване динамиката на етнополитическите конфликти“ с предложен алгоритъм за управление на риска при етнически различия. Безспорното е, че всичко изведено и представено под формата на „поуки от практиката в световен и национален мащаб“ за регулиране на етнополитически конфликти е важно, иновативно, подсещащо лекарство против изненади за НС.

За чест на науката в интерпретацията на етноса не е забравен конфликтният му (вътрешен и спрямо съперниците) генезис, който в доктората е добре показан, макар и неподчертан изрично – нацията и нейните предшественици съществуват и ще съществуват само ако са живи, съревноваващи се тела. Тяхното одухотворяване от редица съпътстващи явления (епос, герои, исторически възделения и пр.) зависи от институциите, обединени от държавата, която в епохата на финансови интереси и либерализъм загуби потенциал. От тук тръгна възходът на Изтока и залезът на Запада. Проблемът спокойно може да се подмине в Дания и Португалия, но България е на разломната линия и трябва активна позиция. В този аспект тенденциите, класификациите и дефинициите на етноса представени от докторанта изглеждат навременни и актуални особено за България и нейното обкръжение от народи, които не харесват своите държави и са пред кардинални решения за конвергиране или конфликт с идващите и традиционните етнорелигиозни малцинства от Изток.

Пресмятането на етнополитическия конфликтен потенциал е голям принос в доктората, защото то е забравено в ЕС, който изостава сред колебания между федериране и толериране на различия. Дипломатично, но ясно Илия Ганев представя картина в която на живот и смърт се съревновават крайните възгледи на социобиологията, демографията и генетиката с красивата утопия за демокрация, основана на допускането, че хармонията и правото ще селектират новата раса радееща световна хармония.

Заплахата за България от пагубни глобални експерименти и военно-политическо мисионерство, интернационализъм и шовинизъм, либерализъм и идеологически догматизъм не са отминали. В този смисъл, приемам, че кандидатът е видял и очертал водещите тенденции в развитието на международните отношения, дал е характеристиките на нашия регион, извел е

факторите за неговата повишена конфликтност (виж напр. стр. 17 -18). Тези достижения на научната статика са отражения и преосмисляне на една невидима, динамична, напластяваща се материя, която е създадена от Балканите „Барутен погреб“.

В дисертацията са засегнати и външните сценарии и съответните им ресурси в опосредствените етнополитически конфликти за които авторът извежда редица общи закономерности. Макар и не достатъчно ясно в управленските технологии са включени методите на идеологическите и хибридните войни, „дезинформацията на противника“ съобразно стратегическите цели, „легитимация на собствените действия сред „своите“ в зоните на етнополитическия конфликт и пр. Това поставя формите на регулиране на етнополитическите конфликти под влияние на водещите световни сили зад които стоят непримирими интереси и критериите за ролята на демократичните и тоталитарните държави се размиват. Въпреки това като цяло приемам обсъждания вариант за управление е намаляване на конфликтите чрез деполитизация на етническите различия (виж. 1.3.2. и 3.1.).

В крайна сметка представеният „Модел за управление на риска на етнонационалната сигурност“ е значим научен и приложен продукт. Той ще подпомогне вземането на управленски решения и ще обогати съответните стандартни оперативни процедури по прилагането му. Стратегическият мениджмънт в науката и управлението определено се нуждае от динамизиране в настъпващото непознато, конфликтно бъдеще в което България се нуждае от национални ориентири, нова методология на политическо поведение и стратегически съюзници. Представеният труд е навременен синтез на търсещото се познание.

4. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството

Дисертационният труд е предшестван от три публикации в авторитетни издания. Те са свързани с отделни аспекти на темата и подкрепят позитивните оценки за докторанта.

5. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта

Обемът от източници е напълно достатъчен, разнообразен. Използвани са български, западни и руски автори, школи и теории. Това е дало много добър продукт - имаме анализ на модели взети и интерпретирани като политически постановки, правни стандарти, мнения на експерти, доклади, статистически данни, анализи, публикации в пресата.

6. Оценка за автореферата

Представеният Автореферат е в обем от 25 стр. Разработен е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав във Военна Академия „Г.С.Раковски“. Същият отразява общата схема, композицията и достиженията на дисертационния труд.

7. Критични бележки

Докторатът е балансирана, добре замислена и изпълнена система. Следователно бележките и предложенията към него от моя страна имат общ дискуссионен характер. Те са следните:

- Етнополитическите конфликти в разработката са поставени така, че да се избегнат преките конфликтни асоциации с проблемите на България. Такива има – споровете около Македония в които се даде инициативата на Гърция да решава за изконните български земи, прекалената толерантност към чуждото, мълчанието за съдбата на българите в Украйна и Молдова, проблемите с миграцията, радикализма и пр. За сравнение ще посоча само подхода на Вишеградската четворка.
- Има дипломатичен стремеж външните фактори да не се назовават и понякога оставаме с впечатлиние, че разломните процеси в древни,

монолитни държави произтичат само от вътрешни противоречия. В този смисъл щом говорим за „стратегии и методи за регулиране на етнополитически конфликти“ трябва да поставим въпроса дали има „стратегии и методи за формиране, поддържане и ескалиране на етнополитически конфликти“.

- Авторът прави генерален извод, че „Политиката на Република България в сферата на сигурността се изгражда върху ценностите на демокрацията, на националната ни култура, правата на човека и гражданина, на равните възможности за развитие на личността, както и на Конституцията на страната и основополагащите актове за гарантиране на международната сигурност.“ Това е една постоянно повтаряна понятийна еkleктика, която не върши работа без да е подета от народа (етноса), воден от осъзнат, градивен политически елит. На този етап никой не е убеден в това и науката трябва да го каже честно и ясно, защото етнополитическите конфликти започват там, където има съмнения в управлението, институциите и националните ориентири.

8. Оценка на дисертационния труд

Всичко казано сочи, че дисертационният труд отговаря на изискванията, генерира дискусия и носи приноси за националната и европейската наука по перспективна тема. Като отчитам постигнатото качество, считам, че докторатът представлява завършено, лично постижение с ясно видими научно-приложни и практико-приложни резултати, отговарящо на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение за получаване на образователна и научна степен “доктор”.

Горното ми дава пълно основание еднозначно да дам позитивна оценка на представения дисертационен труд от Илия Иванов Ганев под заглавие "СТРАТЕГИИ И МЕТОДИ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ЕТНОПОЛИТИЧЕСКИ

КОНФЛИКТИ". Убедено предлагам на членовете на научното жури да присъдят на автора образователната и научна степен „ДОКТОР“ в професионално направление 9.1. „Национална сигурност“ по научна специалност 05.02.24. Организация и управление извън сферата на материалното производство (управление на сигурността и отбраната).

28.05.2018 г.

София

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:

(проф. д-р Владко Иванов)